

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернігівської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в I кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернігівської області у I кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на безпекові ризики та логістичні труднощі з перетином кордону, респонденти очікують збільшення виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується швидше зростання цін. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 41.7% (у попередньому кварталі – 46.2%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – 8.5%;
- **стрімкіше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 61.5% респондентів очікують, що інфляція перевищить 10.0% (у IV кварталі 2023 року – 0.0%), у цілому по Україні – 51.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти вищими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 92.3% респондентів (у IV кварталі 2023 року – 76.9%). У цілому по Україні – 81.1%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 23.1% (у попередньому кварталі – 25.0%) (таблиця). У цілому по Україні – 3.7%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 38.5% (у попередньому кварталі 45.5%). Водночас респонденти очікують, що **обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі 40.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.6% та 6.8% відповідно;
- **зменшення обсягу інвестиційних видатків** на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 15.4%). Водночас респонденти очікують, що обсяг інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар залишиться без змін: баланс відповідей – 0.0% (як у IV кварталі 2023 року) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 1.5% та 8.3% відповідно (таблиця);
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 7.7% (як у попередньому кварталі) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 6.3%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купуються, та на товари / послуги власного виробництва вищими темпами:** баланси відповідей – 92.3% та 84.6% відповідно (у IV кварталі 2023 року – 76.9% та 69.2% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, вартість трудових ресурсів та курс гривні до іноземних валют (вплив чинника посилюється) (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 76.9% та 61.5% відповідно (у попередньому кварталі – 69.2% та 61.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти зазначили воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників, занадто високі ціни на сировину та матеріали (графік 5).

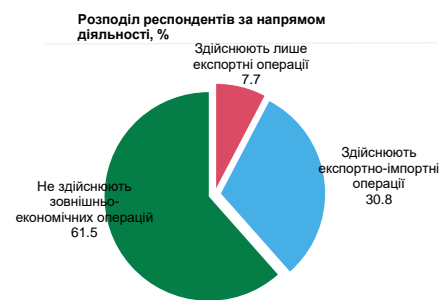
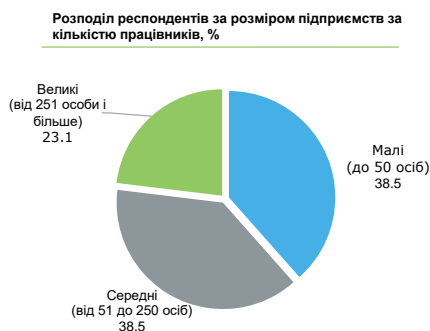
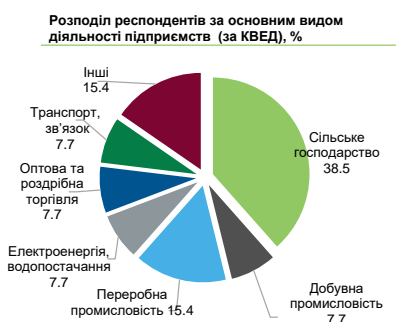
За оцінками керівників, **потреба підприємств області в позикових коштах** найближчим часом **зросте** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті. Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (вплив чинника значно посилюється) (графік 9).

Усі респонденти зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.3%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

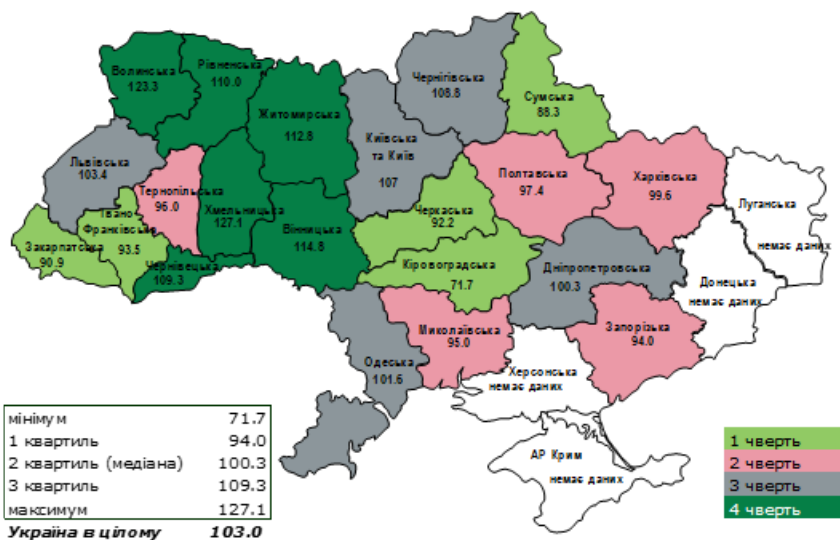
- **поточний фінансово-економічний стан погіршився й оцінюється як поганий:** баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 10.0%);
- **підприємства області здатні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 січня – 22 лютого 2024 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середній ранжованій сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

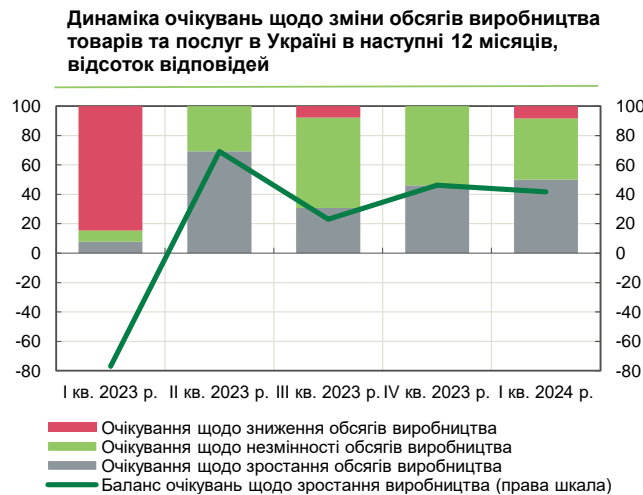
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	8.3	23.1	30.8	25.0	23.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	41.7	38.5	38.5	45.5	38.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-9.1	0.0	11.1	-15.4	-10.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-18.2	-27.3	11.1	0.0	0.0
кількості працівників	-15.4	-7.7	-15.4	-7.7	-7.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

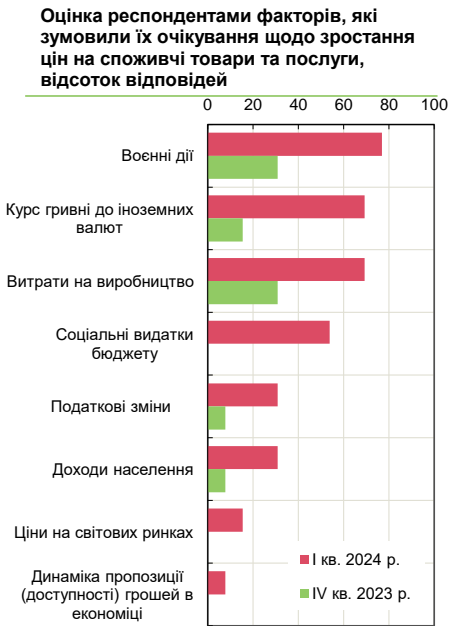
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

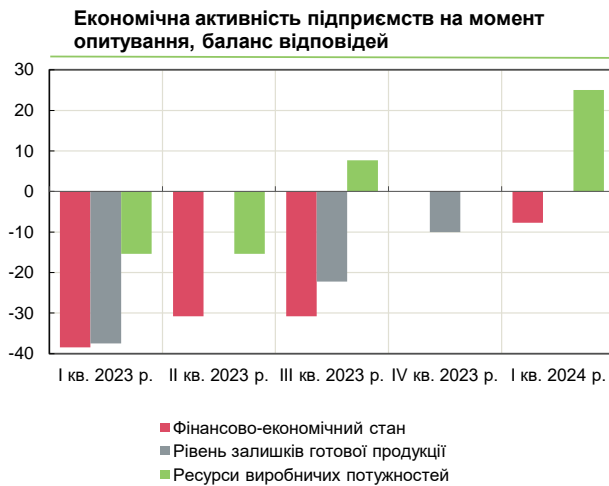
Графік 1

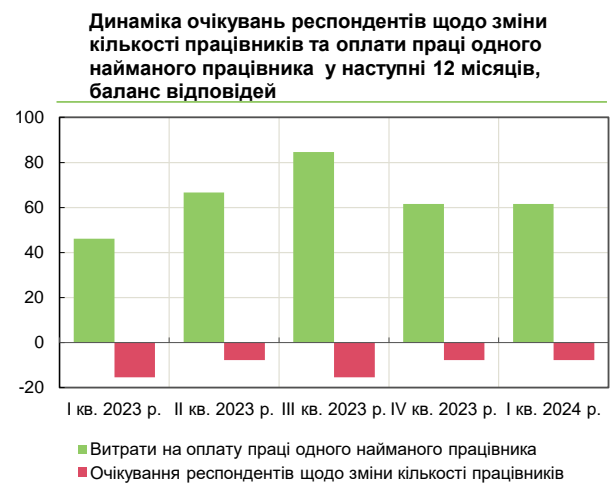
Графік 2

Графік 3

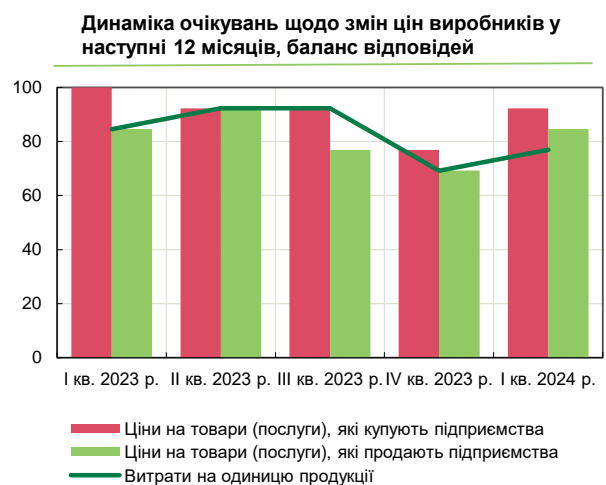
Графік 4

Графік 5

Графік 6

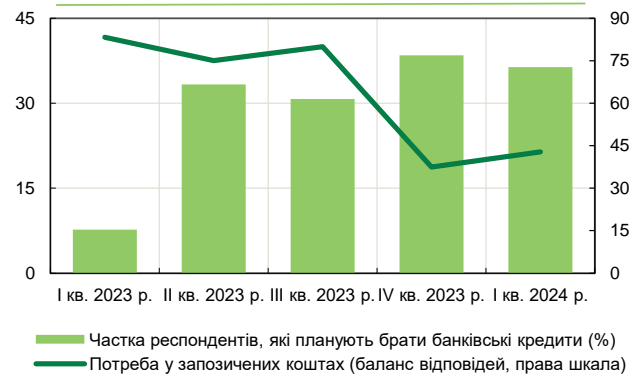
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

